

פרפראות בפרשת השביע ובהלכה פ' תרומה ע"י יהודה זבולון הלוי קליטניק בעל פרדס יהודה

~ עם ישראל בפנימיותם טובים הם ~

וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ: (כה ב) צריך לדעת מהו לשון ויקחו דמשמע אפילו בע"כ ולא נקט לשון ויתנו? עוד צריך ביאור לשון אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ, שהוא לשון עתיד, דמשמע דהנדיבות הלב יבוא לעתיד ולכאורה היה צריך לומר: "נדבבו" לבו כי אחרי שיש נדיבות הלב אז באה התרומה מהתורם? רק מצינו וְעֵתָה אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמָעוּ וביאר שם רש"י הק': אם עתה תקבלו עליכם, יערב לכם מכאן ואילך, מכאן שכל התחלות קשות. וידועין דברי הרמב"ם (הל' גירושין פ"ב ה"כ) שכתב שכופין אותו עד שיאמר רוצה אני, וז"ל ורוצה הוא לעשות כל המצות ולהתרחק מן העבירות ויצרו הוא שתקפו "וכיון שהוכה עד שתשש יצרו" ואמר רוצה אני כבר גרש לרצונו עכ"ל. והיינו דכל אחד בתוך תוכו משתוקק להיות טוב רק השאור שבעיסה זה יצר הרע מעכב, ובזמן שנחלש כוח היצר הרע ממילא מתגלה רצונו הפנימי הטוב, ולפי דברי רמב"ם אלו, מתרין הישמח משה הקושיא שהעכו"ם יאמרו להקב"ה: פלום כפיית עֲלֵינוּ הֶהָרָה? דאילו לעם ישראל כפה הקב"ה את ההר כגיגית ולא להם? ולפי הרמב"ם מתורין שפיר דענין הכפייה הוא רק מי שבפנימיותו הוא טוב ורק צריך להחליש אצלו את יצרו הרע שמתגבר עליו, כי אז עדיין הוא בגדר של בחירה כי עושה מצד רצונו הפנימי, אבל מי שבפנימיותו הוא רע אין שייך כפייה כי אז אינו עושה רצון השם רק עושה מצד ההכרח, ולפי"ז גם מובן הפסוק, אִם שָׁמוֹעַ, דאפי' אם יהיה בכחינת בעל כורחו, בסוף יהיה, תִּשְׁמָעוּ, דהיינו שתשמעו מעצמכם ללא שום הכרח רק מרצונכם הפנימי, וכן המושג והייתם לי סגלה מכל העמים, שייך רק בעם ישראל ולא בעכו"ם מצד טבעם הפנימי הטוב, זה הפירוש בפסוק וַיִּקְחוּ אֵפִילוֹ בַעֲכָ"כ לִי תְרוּמָה אבל זהו דווקא מֵאֵת כָּל אִישׁ, דהיינו יהודי, שאצלו יהיה בסוף בחינה של "אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ", שיתן מתוך רצונו הפנימי, (יגל יעקב הרה"ג ר' חיים גאטליב אב"ד מישקאלין)

~ בשמן ובבשמים היו צריכים לעשות תנאי ~

וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵתָם וְהָב וְכֶסֶף וְנֶחֱשֶׁת: ... שָׁמֶן לְמָאֵר בְּשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְמֹרֶת הַסַּמִּים: (כה ג-ד) הנה הקב"ה צוה מה להביא לבית המקדש, ולכאורה צריך לתת לב, מדוע בְּהָב וְכֶסֶף וְנֶחֱשֶׁת וכו' לא מצינו שפירט הכתוב מה דצריך לעשות עם הזהב או הכסף או הנחושת וכו' ואילו אצל שָׁמֶן כתבה התורה שהוא לְמָאֵר וכן בְּשָׂמִים הוא לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְמֹרֶת הַסַּמִּים, וצריך לדעת מה נשתנה אלו מאלו שכאן פירט הכתוב מטרם וכאן לא? רק מצינו בשולחן ערוך (יו"ד סי' רנו סעיף ד) אין משנין מִצְדָּקָה לְצְדָּקָה וּמְקִדֻשָּׁה לְקִדֻשָּׁה, דאסור לקחת ממון או חפץ שהוקדש לקדושה מסויימת ולשנותו לקדושה אחרת, רק מוכרחים להשתמש עם הממון או החפץ רק למטרה שלו הוקדשה או לצדקה שעל דעת כן ניתנה, ולפי"ז הראשונים דהיינו "וְהָב וְכֶסֶף וְנֶחֱשֶׁת" שהיו צריכים להשתמש בהם כסדר אם היה כלי נשבר בביהמ"ק וכדומה, היו משתמשים באותם זהב או נחשת לעשות מהם כלים חדשים, והלכך לא התנו בזה כלום, וזה מבאר רש"י בפסוק "וְכֶסֶף וְנֶחֱשֶׁת": לדורות אם יאבד אחד מן הכלים או כשתעשו לי כלי בית עולמים כגון שולחנות

ומנורות ולדורות, עכ"ל. והיינו שיהיה מוכן לכלים באם ישתברו, או כל פגם אחר, אבל שמן דמטרתו הכאתו היתה למאור, ואם ישאר ממנו לא יוכלו לשנותו ולהשתמש בו לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה, וכן בשמים היו צריכים אותו לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה או לְקְמֹרֶת הַסַּמִּים, לפיכך היו מקדישים אותו דווקא שהשמן יהיה גם למאור וגם לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה, וכמו כן אצל בשמים היו צריכים לקבוע מראש שיוכלו להשתמש בהם גם לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וגם לְקְמֹרֶת הַסַּמִּים, וזה הטעם שיוכלו להשתמש בנותר, וזה הביאור בפסוק, בהבאת שָׁמֶן לְמָאֵר היו מתנים בפירוש שהוא גם לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה, וכן בְּשָׂמִים היו מתנים שיהיה גם לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וגם לְקְמֹרֶת הַסַּמִּים. (קרוך לדוד הרה"צ ר' אליעזר דוד גרינוואלד מסאטמאר)

~ המיוחד שבעורות תחשים ~

וְעֵרַת תְּחָשִׁים: (כה ה) ומבאר רש"י תְּחָשִׁים הוא מין של חיה ולא היתה אלא לְשֶׁעָה והרבה גוונים היו לה. צריך לדעת מהו הטעם שהוא דווקא "לְשֶׁעָה", וכן מה הטעם שהיה לה הרבה גוונים? עוד קשה מה דמצינו בפסוק (ויקהל לה כג) וְכָל אִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא אֹתוֹ תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְגו' וְעֵרַת תְּחָשִׁים הַבִּיאוּ: דהלשון אֲשֶׁר נִמְצָא "אתו" דמשמע שהיה שייך אליו בפרטיות, אבל תְּחָשִׁים הרי באו מן המדבר מן ההפקר, אז מה שייך שם אֲשֶׁר נִמְצָא "אתו". דהיינו שלו, הַבִּיאוּ, דלכאורה כולם היו יכולים להביא זאת בשווה? רק מצינו בפרקי אבות (פ"ד מ"א) איזהו עֲשִׂיר הַשְּׂמִיחַ בְּחֶלְקוֹ, וביאר רש"י: שהוא שמח בחלק שנתן לו הקב"ה בכל מצב שהוא, ומצינו בספר קדמון שכתב "חֶלְקוֹ" הוא ר"ת חם לח קר ויבש, שבכל העיתים הוא שמח בחלקו, ואין לו שום תרעומות על מצבו, והכל טוב עבורו, וזה מרומז בענין של תחש שהמין הזה של חיות נמצא רק לְשֶׁעָה, ובכל זאת אין לו שום תרעומות, ומזה אנו למדים שאסור לנו שיהיה לנו תרעומות, וזה מרמז מה שיש לו הרבה צבעים, על ענין שְׂמִיחַ בְּחֶלְקוֹ, מכיון שכך רצה הקב"ה שיביאו דווקא תחש כדי שיביאו אותו אלה שהם שמחים בחלקם, ממילא מובן מה שכולם הביאו הכל ותחש הביא הַשְּׂמִיחַ בְּחֶלְקוֹ, והכל מובן ודפח"ח. (דברי ישראל מאדויק)

~ פנינים למגילת אסתר ~

לא הנידה אסתר את עמה ואת מולדתה פי מְרַדְכֵי צוּה עֲלֶיהָ אֲשֶׁר לֹא-תִגִּיד: (ב י) לפי הפשט הפשוט אסתר לא גילתה מכיון שהיתה לה ציוי של מרדכי, אבל אפשר לומר בדרך דרש דאסתר חיפשה כל העת דרכים שתוכל לברוח מאחשוורוש כי היתה שם בעל כורחה, והילכך שאלה אותה אחשוורוש מה היא עמה, שאם תצליח לברוח שיוכל לחפש אחריה, ומשום זה נתחכמה אסתר, ולא אמרה את עמה ומולדתה.

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אַחְשֻׁרוּשׁ וַיֹּאמֶר לְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה מִי הוּא זֶה וַאֲי זֶה הוּא אֲשֶׁר-מָלְאוּ לְבוֹ לַעֲשׂוֹת כֵּן: (ז ה) וזה פלא אשר אַחְשֻׁרוּשׁ עצמו אמר לַהֲמֵן: הַכֶּסֶף נָתַן לָךְ וְהָעַם לַעֲשׂוֹת בּוֹ כְּמִטְבַּב בְּעֵינֶיךָ (ג יא)? רק אפשר לומר מכיון דכתוב אין אסתר מְגֵרַת מוֹלַדְתָּהּ וְאֵת עַמָּהּ, אם כן

לקבלת הגליון pardesyehuda1@gmail.com הגליון מוקדש לעי"נ הבחור החשוב יוחנן ע"ה בן יחזקאל בנימין רובי נ"י י" סיון תשע"ט וטוב שם טוב

משמן טוב! נמצא אצלנו למכירה מטבעות לפדיון הבן ופדיון נפש גם רשימת ספרים עתיקים ומכתבים פ' תרומה גליון 31

פרד"ס יהודה - שמח זבולון

העם היהודי ולא על העם שלה, ואחרי כן וּמְרַכְּזֵי בָּא לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ בִּיְהוּדִיָּה אֶסְתֵּר מִה הוּא־לָהּ: עכשיו נתגלה לאחשורוש שהיא שייכת לעם היהודי, (שני הפיזשים הם מספר מחשבות משה, הר"ר משה באכנער נכד הגה"ק ר' שלמה זצ"ל אב"ד דק"ק קרשאנוב - קראקא תרפ"ה)

אַחְשׁוּרוֹשׁ לֹא יָדַע לֵאמֹר עִם שֵׁיכַת אֶסְתֵּר, וּבּוֹדָאֵי לֹא עָלָה בְּדַעְתּוֹ שֶׁל אַחְשׁוּרוֹשׁ שֶׁהִיא מִשְׁתֵּיכַת לְעַם הַיְהוּדִי, הִילַכְךָ כִּאֲשֶׁר אָמְרָה אֶסְתֵּר: כִּי נִמְכַרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי לְהַשְׁמִיד לְהַרְגוֹ וְלִאבֹד, אִז שֶׁאֵל אַחְשׁוּרוֹשׁ: מִי הוּא זֶה וְאִי זֶה הוּא? כִּי בְּדַעְתּוֹ הִיָּה שִׁמְסִים רַק עַל

מִדּוֹר הַעֹבְדוֹת

**** הרבי דוב בעריש מאושפיצין פועל ישועת על ידי פירוש בטי"ז ****

קצת, ואולי יוכל הרה"ק להביא לו מזור לישועתו, ואם הרה"ק יעשה לו ישועה, הרי הוא מודה שזה מעל לדרך הטבע, ואם יהיה לו ישועה אזי מבטיח להיטיב מעשיו.

שני הבעלי בתים הלכו מיד להרה"ק רבי דוב בעריש מאושפיצין זיע"א, וזה היה ביום השבת קודש, והיה יושב בראש השולחן באמצע סעודת שבת, ויאמרו לו את דברי הרופא, ויחשוב הרה"ק בדעתו, ואמר להם הגם שעל פי הטבע אין לו סיכוי להיות בריא, אך אני חושב כעת שעל פי דברי הט"ז בהלכות שבת אפשר לפעול לו ישועה, והוא מדברי הט"ז בריש הלכות שבת, ששם אומר הט"ז על הא דאמרו שכל המשמר שבת כהלכתו, מוחלין לו על כל עוונותיו, ועל זה אמרינן בגמרא דדווקא בעשה תשובה, ועל זה הקשה הט"ז אי עשה תשובה, למה צריך גם הזכות של שבת, ואי בלא עשה תשובה מה תועיל השבת, מאחר שאינו עושה תשובה, ומתריץ הט"ז דאירי בעשה תשובה בתוך השבת, ואפילו עבד עבודה זרה ח"ו, אם עשה תשובה בתוך השבת, הרי שמתקבל תשובתו, ולפי"ז אמר הרה"ק מאושפיצין זיע"א למופת אותו הרופא, שבזכות הט"ז והתשובה השלימה של הרופא, תבוא לו רפואה וישועה, ואמר לשני הבעלי בתים שילכו ויאמרו פירוש זה להרופא, ובזכות הט"ז יהיה לו רפואה, הרופא קיבל עליו מיד תשובה שלימה, ואז באמת התחיל להיות יותר בריא, ועד יום שלישי כבר היה בריא אולם.

הרופא רצה לצאת מיד להרה"ק רבי דוב בעריש מאושפיצין זיע"א להודות לו, אך הרה"ק מנעו מזה שלא יהיה עין הרע עליו וביקש ממנו שלא יצא שבוע מביתו, הרופא שמע בקול הרה"ק, ואחרי שבוע בא עם זוגתו לבקש הדרכה, והרה"ק נתן לו הדרכה, וגם שלח לזוגתו רבנית שתדריכה בהמשך דרכה, ומאז עלו ונתעלו, וזכו לחיות בדרכי התורה והיראה, זכותו יגן עלינו, אמן.

נוסח המצבה: הרה"ק ר' דוב בעריש במו"ש משה זצ"ל נפטר בש"ס ביום ב' כ' כסלו תקצ"ח לפ"ק היה תלמיד הרה"ק שלמה באכנער אב"ד קרשאנוב. חיבר ספר דברי צדיקים - תר"ד.

קודם באו של הרב הקדוש האדמו"ר מאושפיצין זיע"א לשכון בעיר אושפיצין, היה גר שם רופא מומחה מפורסם, שלפנים היה תלמיד לגאוני עולם והיה ידיר להגאון ר' עקיבא אייגר זיע"א, אבל עם הזמן כמעט וסר בשלמות מדרך התורה, אבל אהב מאוד את לימוד התורה וראה בזה חכמה נפלאה, ומכיון שהרבה היו צריכים לו מחמת צורך המציאות, היו מכבדים אותו מאוד, והיו מזמינים אותו לשמחות שהיו עושים וכדומה, וכאשר היה מגיע לשמחה היו מכבדים אותו לדרוש, מכיון שהיה דרשן נפלא וידען עצום, ובעיקר מפני כבודו, וכאשר הרה"ק ר' בעריש מאושפיצין זיע"א הגיע להעיר, נתיידד גם כן עם הרופא וכיבדו מאוד, אך לא הסכים בשום אופן לדבר איתו בלימוד, וכן כאשר היה בשמחה וגם הרופא היה שם ורצו לתת להרופא לדרוש עשה כל מצדקי שבעולם ללכת קודם הדרשה, וכל פעם שנפגשו היו הרה"ק מאושפיצין זיע"א מוכיחו, אבל הרופא בפלוליו העקומים, היה משנה הדברים כאילו דבר זה או זה הותרה, והרה"ק לא היו נכנס עימו ליוכחים.

ויהי היום ואותו רופא עצמו נחלה, וינסה כל סוגי הרפואות שהכיר עבור היותו מומחה, ומשום מה לא הועיל לו, וירא בצר לו, ויחשוב בדעתו הרי מרחוק כאן יש רופא זקן מפורסם בכל הסביבה שאין כמוהו חכם ברפואה, מיד שלח שליח שילך לקרוא להרופא הזקן, וישלם לו במיטב כספו, השליח עשה שליחותו, והביא את הרופא הזקן, וכאשר בחן הרופא הזקן את הרופא החולה, נתן לו רפואות ותרופות, ויודה לו הרופא כי ראה באמת שרפואות אלו צריכים להביא מזור למחלתו, אך דא עקא כמה שניסה גם רפואות אלו לא עזר לו כלום ולא נתרפא, וכך עברו על הרופא כמה ימים ומחלתו גוברת ויהי כאשר ראה הרופא שמחלתו הופכת לאנושה ויתחיל להרגיש שזמן קיצו בא ומתקרב.

ויהודי הרי מפעמת בקרבו ניצוץ טוב, רק צריך להדליקה, ויקרא לשני בעלי בתים חשובים, ויאמר להם שמרגיש שזמן קיצו קרב ובא, וכאשר שמע בכל העיר גודל שמעו של הרה"ק רבי דוב בעריש מאושפיצין זיע"א, אך הוא כאפיקורס לא האמין כלל, אך כעת עם חלויו חזר בו האמונה

הוצא לאור ע"י "עולם הספרים" מרכז העולמי לספרים שאינם נמצאים ולספרים עתיקים וכתבי יד

שו"ת מים חיים דפוס זיטאמיר מזכיר הבעש"ט \$900 תהלים עם ע"ט ומעמדות נדפס שנת תרכ"ז נדיר ולא ידוע \$9000, סליחות דפוס זיטאמיר, גמ' עירובין וסנהדרין דפוס סלאוויטא ר' משה שפירא, אוהב ישראל דפוס ראשון, משניות עצי עדן קאמארנא דפוס ראשון סעט חומשים עם שם אפרים וש"ל"ה תרט"ז 35 גמ' בודדים דפוס זיטאמיר חסר רק ב"ק, סעט מחזורים זיטאמיר אשכנז, ספר נועם מגדים עם חתימת הרה"ק ר' שמואל אהרן רובין מקאראטשין, מגן דוד לר' דוד ממאלנא דפוס ראשון, ספר חסידים דפוס באויל שם"א, תיקון ליל שבועות דפוס סלאוויטא, סידור ששלה הרה"צ ר' משה וואלפסון שליט"א לחברו בעת בחירתו להר"ב בן ציון שענקער, תיקוני זוהר דפוס סלאוויטא, ספר עם חתימת הרה"ג ר' אברהם יצחק ווי"ב מק"וו בעל מלל לאברהם ועוד, סעט זוהר בינוני דפוס זיטאמיר, שו"ע אורח חיים ג"ה דפוס זיטאמיר מצב מפואר, חתימת האדמו"ר מטאש על תעודה, סידור שהיה שייך להרה"ק ר' יצחק אייזיק מוזטשקא בעטרנאוויץ, מכתב מהגאון ר' אהרן קאטלער זצ"ל באמצע המלחמה כשהיה בגולה ומתאר מצב הנורא ומתחנן מאיזה נדיבים \$2000 קול קורא להספד על הרה"ג ר' מאיר שפירא \$400 קול קורא ברוכים הבאים לבני האהבת ישראל מוויזניץ תרצ"ה \$500 ברוים הבאים למרן הגה"ק מסאטמאר תש"ט \$300

4403 - 16 Ave Brooklyn, NY 11204 USA ~ T 718 - 438 - 8414 ~ F 718 - 633 - 5500 Store Hours are 11-7:30 Fri till 1:30, To receive pardes: send to - pardesyehuda1@gmail.com WWW.SEFORIMWORLD.COM

לקבלת הגליון pardesyehuda1@gmail.com הגליון מוקדש לע"ג החזור החשוב יוחנן ע"ה בן יחזקאל בנימין רובי נ"י י" סיון תשע"ט וטוב שם טוב משמן טוב! נמצא אצלנו למכירה מטבעות לפדיון הבן ופדיון נפש גם רשימת ספרים עתיקים ומכתבים פ' תרצה גליון 31